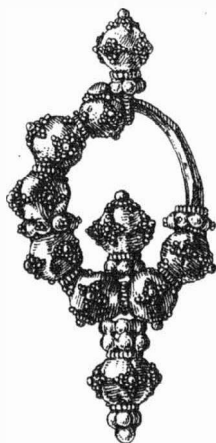

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1964

BRNO 1965

tes, in deren Grübohen angeschmolzene Goldkörnohen hinterblieben sind. Von südlichen Importen sind Bruchstücke bronzener und gläserner Gefässe wichtig, die gemeinsam mit Bruchstücken rohen Bernsteins und Bersteinkorallen die Handelsbeziehungen des Oppidums mit einer sehr entfernten Umgebung belegen.

Ausser der eigentlichen Ausgrabung erforschten wir eingehend das Terrain des Oppidums und kamen zu einigen neuen Erkenntnissen, von denen die Entdeckung der Pforte im nordwestlichen Teil der Befestigung am schwerwiegendsten ist / in der Literatur über Staré Hradisko wurden bisher die Pforten im östlichen Zipfel und im südwestlichen Eoke der Befestigung sowie auch die Pforte im inneren Wall beschrieben/. Es ist dies im Terrain ein gut erkennbares Zangentor, das für keltische Oppida typisch ist. Interessant ist, dass von dieser Pforte im Innenwall eine schräg die westliche Vorburg durchquerende Mulde verläuft, die zur Pforte im Innenwall zielt. Ohne Zweifel führte hier ein Weg, dessen Verlauf auch ausserhalb des Oppidumumfanges zu verfolgen ist, wo am nördlichen Hang der Landzunge die Mulde in das Tal des Flüsschens Hloučela /Okluky/ abfällt.

Die wieder aufgenommene Grabung auf Staré Hradisko erbrachte eine Reihe interessanter Erkenntnisse, die sich zweifellos noch nach der Verarbeitung des gesamten gewonnenen Materiales vermehren werden und sie gewährte eine gute Basis für die weitere Arbeit. In den folgenden Jahren wollen wir uns bemühen, eine möglichst grosse Fläche abzudecken, um genügend Material zu gewinnen, das uns ermöglichen könnte, besser die Bedeutung des Oppidums zu erkennen und die Zeit seiner Entstehung sowie Unterganges zu bestimmen. Staré Hradisko kann Antwort auf eine Reihe von Fragen bringen, die mit der Problematik des Endes der Latèneszeit in Mähren zusammenhängen.

- - -

Sídlíštní materiál z laténského a římského období

v katastru Pavlova

Ivan Peškař

Tab. 15 a 16

Střední a dolní Podyjí patří mezi moravské kraje, které byly v době římské nejhustěji osídleny. V této oblasti není vzácností, že se na území některé z dnešních obcí objevují pozůstatky dvou nebo i většího počtu osad z prvních století n.l. Jako příklad lze uvést také katastr Pavlova, v němž mimo naleziště v obecní štěrkovně, kde na začátku třicátých let prozkoumal H. Freising odpadovou jámu z pol. 2. stol.,^{1/} je známo i sídlíště na "Dolní pastvině" v bezprostředním sousedství katastrální hranice Milovic. V jižním cípu této mírně zvýšené polohy na okraji záplavového území na pravém břehu řeky Dyje byla v roce 1964 rozorána řada objektů se světle hnědošedou výplní, obsahující materiál z laténského a římského

ho období. Pro úplnost nutno dodat, že při prohlídce terénu byl zde nalezen i ojedinelý střípek slovanské keramiky.

Z laténské kultury byly získány střepy, pocházející ze svisele rýhovaných situl, zlomky misek se zataženým okrajem i svisele profilovaných, fragment malé polokulovité nádoby s ovaleným okrajem, masivní okraj z velké zásobnice s okružím a kolečko se středovým otvorem, vybroušené z rýhovaného tuhového střepu.

V kolekci předmětů z období po přelomu letopočtu jsou zastoupeny hlavně střepy hrubší keramiky, zdobené vrypy různých tvarů, rozmanitými variantami hřebenových obloučků a vlnovek, rytým kosočtverečným mřížováním, šikmými zářezy na okraji a úmyslným zdrsňováním povrchu, méně hojně jsou zlomky jemněji vypracovaných nádob s tuhovaným povrchem, mezi nimiž se vyskytla i ukázka výzdoby, provedené ozubeným kolečkem. Pro mladší dobu římskou jsou příznačné střepy keramiky vytáčené na hrnčířském kruhu, z nichž nejvýraznější je zlomek z jemného šedého materiálu, ornamentovaný rytými čtyřnásobnými vlnovkami.

V nálezově dosti bohatém souboru zbytků provinciálních hrnčířských výrobků převažují střepy ze světle oranžového nebo šedého materiálu, které neprozrazují většinou nic o původním tvaru nádob, pouze jeden exemplář lze označit za část zásobnice s okružím. Střípek terry sigillaty byl odražen z mísy s oblým, vodorovnou rýhou odděleným okrajem.

Z jiných nálezů vyniká pečlivě vyhlazená nečleněná kostěná jehlice kyjovitého tvaru, jež je obdobou exempláře z mušovského sídliště, a polovina kónického přeslenu, který má okraj důlkovitě prohnuté širší základny vroubkovaný příčnými zářezy a na plášti dvě řady vtlačených kroužků se středovým bodem. Za zmínku stojí též hranolovitý brousek z jemně zrnitého pískovce, bochníkovité a diskovité hliněné závaží s vydrženými stopami silnějších provazů - pravděpodobně zátěže rybářských sítí - a konečně kusy mazanice s otisky rákosových stvolů.

P o z n á m k y :

1. E. B e n i n g e r , Die Südausbreitung der Einsprossenfibel. Sudeta X 1934, 92 n.

Siedlungsmaterial aus dem latènezeitlichen Abschnitt und aus der römischen Kaiserzeit im Kataster von Pavlov. Das mittlere und untere Thayagebiet gehört zu mährischen Gegenden, die in der römischen Kaiserzeit am dichtesten besiedelt waren. In dieser Region ist es keine Seltenheit, dass im Raum irgendeiner jetzigen Gemeinde Überreste zweier oder auch einer grösseren Anzahl von Niederlassungen aus den ersten Jahrhunderten u.Z. erscheinen. Als Beispiel kann auch der Kataster Pavlov angeführt werden, in dem ausser dem Fundort in der Gemeindegrotte, wo zu Beginn der dreissiger Jahre H. Freising eine Abfallgrube aus der Mitte des 2. Jahrhunderts untersuchte¹, auch eine Siedlung auf "Dolní pastvina" in unmittelbarer Nachbarschaft der Katastralgrenze von Milovice bekannt ist. Im südlichen Zipfel dieser sanft erhöhten Lage am Rande des Überschwemmungsgebietes, am rechten Ufer des Flusses Dyje /Thaya/ wurde im Jahre 1964 eine Reihe von Objekten

mit hellbraungrauer Ausfüllung ausgeackert, die Material aus der Latène- und aus der römischen Kaiserzeit enthielten. Von der Latène-Kultur konnten nur Scherben gewonnen werden. Aus der römischen Kaiserzeit wurden ausser in der Hand sowie auf der Drehscheibe erzeugten Keramik, Bruchstücke aus dem älteren und jüngeren Zeitabschnitt und neben Überresten von Töpfererzeugnissen, die aus römischen Provinzen /unter anderem auch eine Terra sigillata/ importiert waren, auch andere Gegenstände geborgen, wie z. B. diskusförmige tönerner Gewichte - wahrscheinlich Netzenker, Lehmwurfstücke mit Abdrücken von Schilfstielen und ein prismatischer Schleifstein aus feinem Sandstein. Bei der Untersuchung des Fundortes ist auch ein vereinzelter slawischer Scherben gefunden worden.

- - -

Sídlíště z doby římské u Rajhradic

Ivan P e š k a ř

Tab. 17

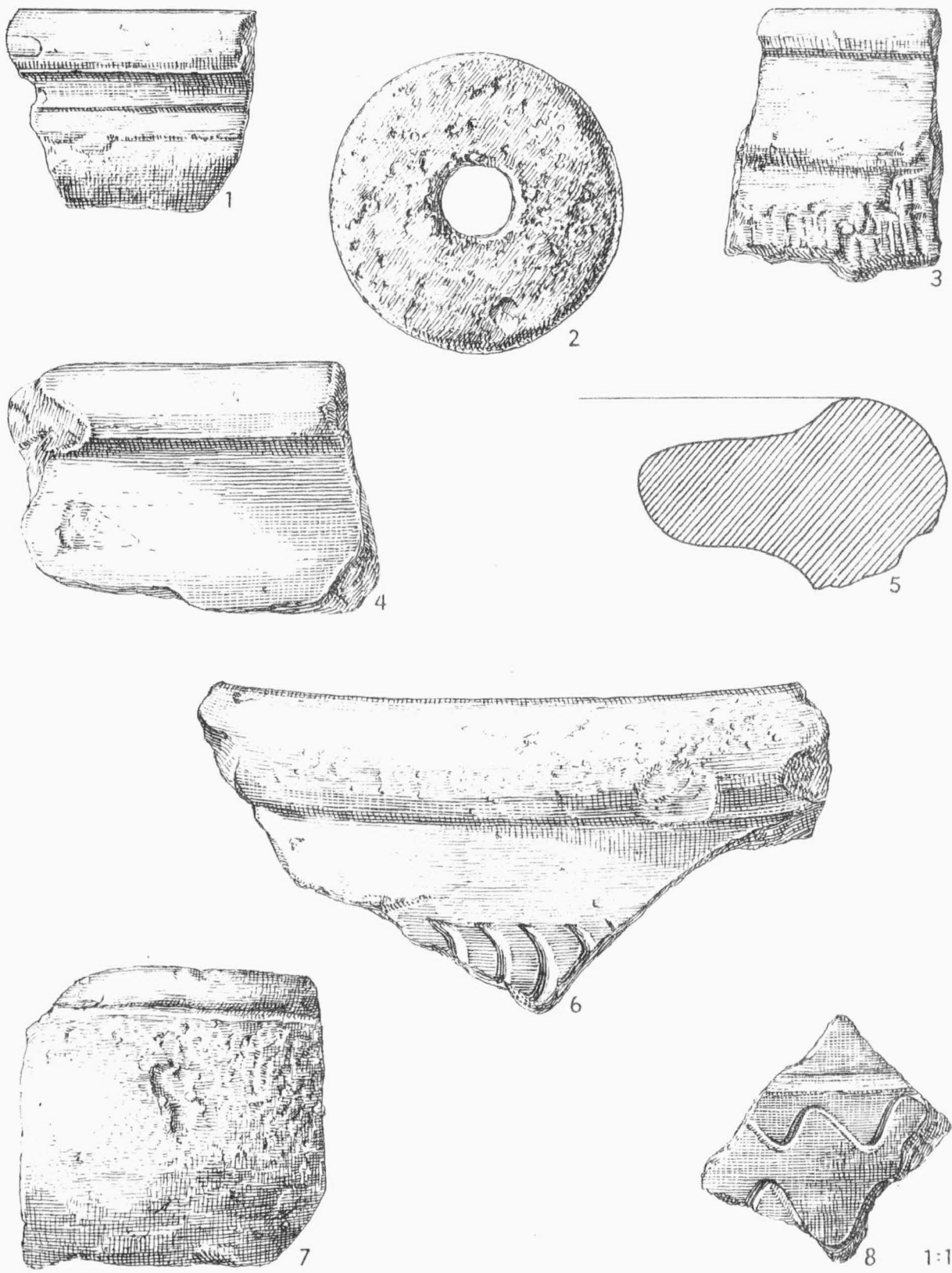
Na úpatí návrší, které se na jižní straně svažuje k Rajhradickým, bylo před lety objeveno sídlíště z doby římské, jehož západní okraj v poloze "Habřina" patří do katastru Rajhradu, kdežto východní část v trati "Na stráni" leží na území obce Rajhradice^{1/}. Na podzim roku 1964 byl proveden na rajhradických polích povrchový sběr vyoraného materiálu. Soubor nálezů tvoří kromě čtyřhranného hranolovitého brousku z jemnozrnného pískovce střepy keramiky domácího i provinciálního původu. Ve skupině zlomků z hrubších germánských nádob hrncovitých a miskovitých tvarů převažuje výzdoba, provedená řadami různě tvarovaných vrypů, důlky s otiskem nehtu, mřížovitě překříženými rýhami nebo hřebenem rytými obloučky, na jemnější keramice s hlazeným povrchem bylo použito ornamentů ze vtlačených kroužků a plasticky vyčnívajících bradavek. Střepy na kruhu robené keramiky pocházejí z provinciálních nádob, hlavně ze džbánů, dokonale vypálených z jemného světle oranžového materiálu, a ve dvou případech i z prstenových misek oranžové a šedé barvy. Terra sigillata je zastoupena jen nevýrazným odštěpkem odsazeného dna mísy.

P o z n á m k y :

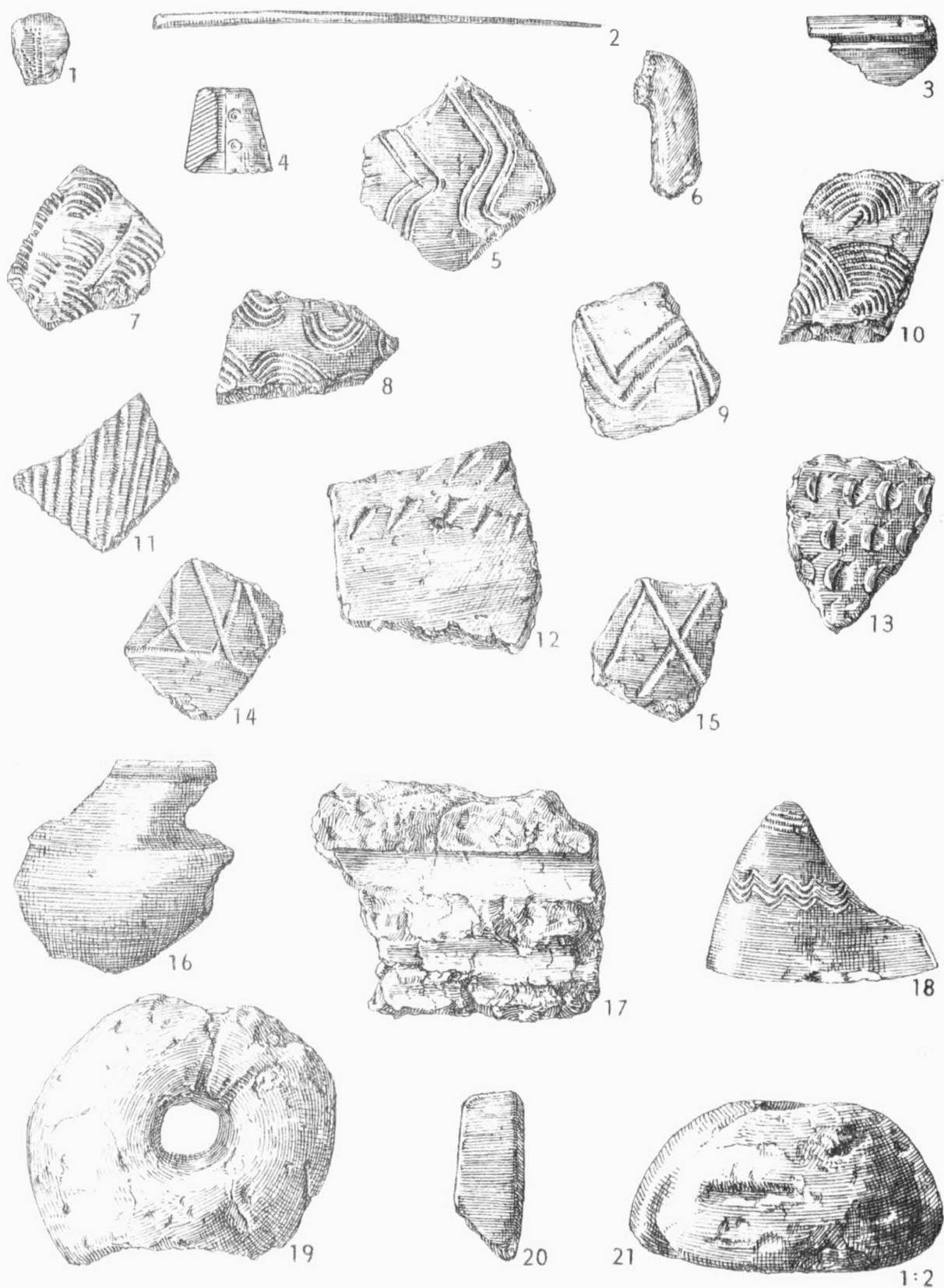
1. Srov. I. P e š k a ř , Pohřebiště z doby římské u Rebešovic, AR XVI 1964, 180 - 191.

Siedlung aus der römischen Kaiserzeit bei Rajhradice. Am Fusse der Anhöhe nördlich von Rajhradice, Bez. Brno - venkov, ist vor Jahren eine Siedlung aus der römischen Kaiserzeit entdeckt worden¹, aus welcher im Jahre 1964 Lesefunde gewonnen wurden: Scherben germanischer sowie provinzieller Keramik, Terra sigillata und ein prismaförmiger Schleifstein aus feinem Sandstein.

- - -

Tab. 15. Pavlov /o. Břeclov/: laténské a slovanské nálezy ze sídliště. - Latènezeitliche und slawische Siedlungsfunde.

Tab. 16. Pavlov /o.Břeclav/: sídliště z doby římské.- Siedlung aus der römischen Kaiserzeit.

